УДК 658

Руденко М. М.
здобувач вищої освіти на другому (магістерському) рівні
Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Гаврилова Н. В.
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Управління капіталом у фінансовому менеджменті є основою ефективної діяльності організації. Воно передбачає процес прийняття рішень, спрямованих на досягнення поставлених цілей, із врахуванням наявних умов та обмежень. Цей процес складається з декількох ключових етапів:

1. Аналіз поточної ситуації. Проводиться збір і оцінка інформації про стан компанії, включаючи фінансові показники, ринкову кон'юнктуру, макроекономічне середовище та інші чинники.

2. Постановка цілей. Визначаються основні результати, до яких прагне компанія, з урахуванням довгострокових і короткострокових завдань.

3. Формулювання критеріїв і обмежень. Критерії вибору: рентабельність, фінансова стійкість, ризики та ліквідність. Можливі обмеження: відсутність достатніх фінансових чи матеріальних ресурсів; брак кваліфікованого персоналу; обмеження, пов'язані із зовнішнім середовищем, такими як конкуренція, закони, національні традиції, морально-етичні принципи.

4. Розробка альтернативних варіантів. Створюються різні сценарії, які дозволяють досягти визначених цілей у різних умовах.

5. Оцінка і вибір оптимального рішення. Кожен варіант аналізується на основі критеріїв ефективності, витрат, ризиків і можливостей. Пріоритет надається найбільш вигідному та реалістичному варіанту.

6. Реалізація та контроль результатів. Обраний варіант впроваджується в діяльність, а його реалізація моніториться для своєчасного внесення коригувань [1].

Цей підхід дозволяє максимально ефективно використовувати наявний капітал, мінімізуючи ризики та враховуючи вплив зовнішнього середовища. Управління капіталом базується на системному підході, який забезпечує стабільність та конкурентоспроможність компанії в сучасних умовах.

Система переваг є основою для визначення критеріїв, що допомагають ідентифікувати найоптимальніше рішення. Одним із ключових етапів прийняття рішень є вибір найкращого варіанта. Якщо проблема була точно визначена, а альтернативи всебічно проаналізовані, рішення обирається таке, що має найсприятливіші прогнози. Оптимальне рішення – це той варіант, який максимально відповідає встановленим критеріям, зокрема, з точки зору ефективності, результативності або мінімізації ризиків.

Далі відбувається реалізація ухваленого рішення, яка включає низку оперативних дій, необхідних для його впровадження. На цьому етапі критично важливим є забезпечення системи зворотного зв'язку. Постійний моніторинг виконання дозволяє відстежувати результати, отримувати актуальні дані та своєчасно реагувати на виявлені проблеми або відхилення від плану.

Успішне впровадження рішення значною мірою залежить від застосування сучасних технологій та залучення кваліфікованих спеціалістів, які здатні оперативно адаптувати стратегію до змін у внутрішньому чи зовнішньому середовищі.

Планування капіталу повинно відображати виробничі та науково-технічні амбіції компанії, дозволяючи створити фінансовий фундамент для їх досягнення. Особливу увагу слід приділити забезпеченню балансу між обсягами залученого капіталу та сформованими

активами, оскільки від цього залежить фінансова стійкість і стабільність підприємства.

Грамотне управління капіталом передбачає аналіз поточних і майбутніх потреб компанії, оптимізацію його структури, розподіл ресурсів відповідно до стратегічних цілей, а також моніторинг результатів для коригування дій у разі необхідності.

Для поліпшення фінансового стану підприємств і підвищення ефективності використання власного капіталу запропоновані заходи спрямовані на прискорення оборотності капіталу. Розглянемо їх детальніше:

1. Залучення позикових коштів: Використання кредитів і позик для розширення виробничих можливостей сприяє зростанню прибутку за рахунок масштабування діяльності. Однак необхідно враховувати рівень фінансових ризиків і забезпечити оптимальний баланс між власним і позиковим капіталом.

2. Скорочення тривалості виробничого циклу: Інтенсивніше використання сучасних технологій. Автоматизація й механізація процесів. Раціональне планування ресурсів і підвищення продуктивності праці. Ці заходи дозволяють зменшити час на виробництво одиниці продукції, підвищуючи обсяги випуску.

3. Поліпшення матеріально-технічного забезпечення: Створення ефективної системи постачання матеріалів забезпечить безперервність виробничого процесу й зменшення часу простоїв. Це скорочує час, протягом якого капітал тривалий час знаходиться в запасах.

4. Прискорення процесу реалізації продукції: Зменшення часу оформлення документів. Швидка організація транспортування готової продукції до споживача. Такі дії знижують період оборотності капіталу, закладеного у відвантажену продукцію.

5. Зменшення дебіторської заборгованості: Введення ефективної системи контролю дебіторів, включаючи суворіші умови надання відстрочки платежу й впровадження системи попередньої оплати.

6. Розвиток маркетингової стратегії: Аналіз ринкових умов і потреб клієнтів. Оптимізація цінової політики. Розробка ефективних каналів збуту та реклами. Ці заходи дозволяють швидше реалізовувати продукцію, прискорюючи рух коштів.

7. Оптимізація резервного фонду. Підтримання достатнього резервного капіталу допомагає забезпечити фінансову стабільність підприємства. Важливо правильно організувати його облік, щоб фонди використовувалися ефективно й відображалися в балансі підприємства [2].

Комплексна реалізація зазначених заходів дозволить підприємству підвищити ефективність використання капіталу, знизити фінансові ризики й покращити загальний фінансовий стан. Сучасне економічне середовище вимагає від підприємств не лише гнучкості у реагуванні на виклики ринку, але й стратегічного підходу до управління капіталом. Оптимальна структура капіталу є ключовим чинником, що впливає на фінансову стійкість, ліквідність, рентабельність та платоспроможність підприємства [3].

Комплексний підхід до управління власним капіталом та його структурою дозволяє підприємствам: мінімізувати фінансові ризики; забезпечити стабільність фінансових потоків; досягти конкурентних переваг на ринку; реалізувати довгострокові стратегічні цілі.

Ефективне поєднання всіх запропонованих моделей є найдоцільнішим шляхом досягнення максимальних фінансових результатів і зміцнення позицій підприємства на ринку.

Література:

1. Кузенко Т., Литовченко О. Сабліна Н. Шляхи удосконалення управління структурою капіталу підприємства. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023, вип. 4 (04). С. 81-88. URL: http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/135.

2. Парій Л. Розробка управлінських рішень щодо управління власним капіталом на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2021, вип. 33. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/951

3. Сілакова Г., Пєтухова О. Сучасні погляди на управління власним капіталом підприємства. *Інтелект XXI.* 2018, № 3. С. 101-105. URL: http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2018/2018_3/21.pdf